

Vrijeme crnog labuda - crtice

LIDIJA LAUŠ LEŠČAN

Crni labud – sadašnjost

Kameni sam labud na jezeru usred perivoja, posut patinom vremena. Slatkoća i gorčina prate moju stagnaciju.

Među pjesmama što tapkaju uokolo nijedna me ne zna sakriti riječima; uzalud odašiljem ptice u potragu za sjenom. Ali, one ne stižu biti glasnici. Prolaznost lišća koje zeleni pa ponovo ispada s grana prebrza je za moje davno isklesano pamćenje.

Nekad sam imao krila i mogao sam pustiti glas, a sada samo zamišljam da je sve na meni još uvijek crno. Mrklo i zastrašujuće. Jer, ja sam mračan tip, nagao i osvetoљubiv. Pamtim do vječnosti; ne opraštam, a ne puštam.

Crni labud - svevremenost

Stakleni sam labud u vitrini vremena. Velik je trud uložen u moje izlivanje. Odsanjan sam s raširenim krilima i glas mi je nećujni šapat zagrljenoj sjeni. Skrivam lomљivog sebe od lopova, ulizica i istine. Kukuruz zarobljen jantarem ne bi bio zatoćeniji. Kad me gledaju, vide stijenu. Slušajući me, ne ćuju. Jer, ja još uvijek zamišljam da je kamen (pozelenio zbog oplakivanja izvorskom vodom umjesto zavisti) krhkiji od mene: stvoren za vjernost, a preživio sam vlastiti pad.

Blato na dnu nije me ni spasilo, ni progutalo; nevjeran sam samo sebi. Trajem. Pamtim do vječnosti; opraštam, i puštam.

Crni labud – vekuvanje

(dijalektalna inačica)

Stekleni sem nešće vu vitrini od vušleu vure.

Z velikem so me trudom zlejali. Odseńjan sem z raširenemi krili i glas mi je šapat zagrljeni pesmi.

Dok me glede, vide steklećinje. Dok me sluša, ne ćujo.

Ja si još navek zamišljam da je kamen (pozelenel oplakan zdenom vodom mesto zavisti) krhkeši od mene: stvoren za vernost, a preživel sem vlastiti pad.

Blato na dnu neje me ni spasilo, ni pogotnolo; neveren sem samo sebi.

Trajem. Pamtim do večnosti; oprašćam, i pušćam.

(Nagrada na Recitalu suvremenoga kajkavskog pjesništva Dragutin Domjanić, Sveti Ivan Zelina)

Izvor – jeka i sjena

Za me nema povratka: putujem prema tebi, ali bezuspješno. Vraćam se odbijen od svih tvojih stijena, kotrljam iznad oblutaka po zaraslim stazama. Klanci u kanjonima odjekuju mnome, jezera me zrcale. Ali, razasutosti moga bitka krila su potkresana. Dosta mi je ptica! Stiješnjem sam u škripac; među našim svjetovima nema rime, čak ni pokoji slobodan stih.

Za me nema utočišta: glavinjam oमतana mrakom, ali bez uspjeha. Sudaram se s drugima iste ogorčene vrste; urlam plašeći sebe, i noć, i šišmiše željne svoga mira. Okupljališta u gradu ispunjena su mnome, društvena me zbilja zrcali. Vrištanje hrani moj bitak. Napinjem se, bubrim! Sapeta u lance, ukliještena između svjetova bez ljudi, a kamoli ljudskosti.

Odlazi dalje – traži...

Utišaoš li me katkad u svojoj noći (jer svatko ima vlastitu tamu)? Ne, ne vjeruj mi, buka sam. Vrijeme lišeno mene nećeš naći, unatoč starim stvarima koje puštaju s radija.

Smijem se!

Prevrćem pa iskrivljujem sve pjesme ikad ispevane u tebi.

Brod

Usidren sam. Čekam nalet vjetra u jedrima da ponovo zaplovim. Trenutno samo imam potrebu za šutnjom, da me svi puste na miru i ništa ne pitaju. Ne mogu zaspati, ali trebam tišinu! Ugurana je pod škripu mojih natrulih dasaka; vile, koje su mi davno napele konope, odrezale su svoje kose i otplivale s morskou pjenou prema južnijim krajevima. A tamo nema ničega posebnijeg niti boljeg nego ovdje! Pustolovke. Ja barem trunem kod kuće.

Hrpa sam posoljenih, suhah dasaka. Vrijeme je, žvačući me, potrošilo svoje zube. Trebalo bi sve detaljno obnoviti da vratim nekadašnju sposobnost otiskivanja na pučinu.

Ionako nam nikome nema pomoći! Prema rajuu uvijek dogmiže mudrovati neka zmija pa si umjesto jabuke u grlo naguramo riblju kost. Ja, privezani stari brod, napušten od vila, sanjam javu.

Smiješno je. Ljudske jedinke vole podilaženje, lažno suosjećanje, pretjerano divljenje... Mi, evolucijski usavršene članice porodice iz reda dvokrilaca, nismo toliko naivne poput tih velikih mislilaca čiji je genetski kod onečišćen hrpama balasta i nepotrebnih mutacija. Naše oči s tisućama leća pokrivaju vidno polje dovoljno široko za djelovanje ili bijeg, dok oni u svojoj kratkovidnosti ne znaju cmoljiti dalje od prvog dostupnog humanoidnog uratka koji imalo podsjeća na njih same. Tako teško podnose udarce, ali ne umiju odletjeti! Stalno pričaju o visini, no nisu razvili nikakva krila pa se voze zrakou u najrazličitijim metalnim kantama, narušavajući prirodnu otmjenost uzduha. Nas vječito tjeraju, lupaju i truju, proglašavajući svoj otpad posljedicom, a ne uzrokom našega prisustva. Srećom, toliko smo naprednije da posjedujemo posebna krila za let i posebna za ravnotežu. Eto, toga njima nedostaje u životu, ravnoteže!

Prirodno je blato zadivljujući medij, ponekad čak ljekovit, a kvalitetno osmišljen čin valjanja u njemu ima sve odlike dvorskog ceremonijala. Ekološki sam osviještena, pacifistički orijentirana spodoba. Dosta mi je insekticida. Proklinjem novinske listove, plastične kukcoklopalice, okrutne dlanove, pernate kljunaše, ljuškave ljigavce - općenito, svu hodajuću, leteću i gmizeću menadžeriju koja nas udara i hrani se našim naivnim zujanjem. Privlači me pomisao na pretvorbu u čovjekoliku muhu. Znam da su neki primjerci *homnog spijensa* (nešto mi tu smrdi – uočljiv je kronični nedostatak klasičnog obrazovanja) spretni s riječima - kako im ono vele... pisci, scenaristi - razmatrali mogućnost obratnog iskustva, no ja sam vjerojatno prvi dvokrilac koji bi pristao na takav revolucionarni čin nazadovanja iz nečistih znanstvenih pobuda. Zaintrigirali su me dojmljivom količinom i kvalitetom svojih ispušnih spojeva, posve nerazmjernima veličini i otpornosti njihova organizma. Kad bi, primjerice, jedna iskusna, samoo-

brazovana muha uspjela postati sebi dostatan proizvođač životno bitnih sranja, nikad više ne bi morala zbog golog opstanka riskirati svoju unaprijed ucijenjenu glavu slijetanjem na tuđi drek.

Tražitelji

Ispod svih boja i premaza nismo drugo nego ljudi. Obični pješaci, nikad stratezi koji s brežuljka, zaštićeni kopljanicama, planiraju tijek bitke. Znojni smo, prljavi i gladni, jednako smijeha kao i suza. Pospani, a uzbuđeni, dezorijentirani gromoglasjem nad poljanama. Dovikujemo jedni druge, pod dojmom iluzije da se čujemo. Ali, uzaludno je to nadanje; jeka naših uzvika vraća se samo nama.

Misao

U očekivanju nevremena, nebesa zatrpavaju nabrekli, zgusnuti oblaci što vise ponad glava kao jastuci napunjeni olovnim paperjem očerupanim s moga zdravog razuma. Ni poludjeti ne mogu, u strahu od leptirova učinka na naše svjetove!

Slika tvoga lica, urezana u mene, još me proganja. Krasna li si (dijete, leptirica, zavodnica)! A ja... Ja sam izmrcvarena životinja. Dlakava, pogurenih pleća, očiju zamućenih upalnim zbivanjima na sluznici moga osobnog balona od sapunice. Sam sebi smrdim po isparavanjima bezodgovornih upita, potajice ishlapljujem ostavljen na vjetrometini grješnih usjeka u stijenama sive tvari. Misao sam obnevidjela, satrvana, ponizno istisnuta iz zgnječene tube. Vučem se po podrumima i tavanima poput duha, obilazeći stare škrinje koje sam davno zatvorio. Ne dam ih plamenu! Ne dam. Živim. Smijem se. Pjevuckam si. Glumim!

Vani, nazirući proljeće, vodopad se opet počeo odleživati bez nas. Raskomadano sam srce predao kapi vode iz izvora u stijeni - nemam više svoje srce na dlanu da ti bude moj dar i moja pokora. Pokorenome, preostaje mi samo priča upitne istinitosti i kvalitete.

Moja je pjesma vrisak što ne probija tišinu. Rastem i rasplinjavam se po odrednicama tvoga scenarija. Sjeno moja! Predajem se sverazornosti susreta, svezvremenoj istini u tvojim očima.

LIDIJA LAUŠ LEŠČAN rođena je 1973. godine. Mjesto njezina djetinjstva je Virje. Profesora je matematike i informatike i magistrica znanosti iz područja topologije. Predaje matematiku u Gimnaziji »Fran Galović« Koprivnica. S obitelji živi u Đurđevcu. Piše pjesme i kratke priče poigravajući se žanrovskim okvirima, stilskim registrima i idiomima, uplećući često u suvremeni izričaj tradicijske elemente. Piše na standardnom jeziku i dijalektu (ponajviše virovski govor). Dosada je svoje radove objavljivala u književnim časopisima i antologijama. Godine 1999. objavila je zbirku pjesama »Žuborka«, a 2017. godine Ogranak Matice hrvatske u Đurđevcu izdaje joj zbirku poetskih zapisa »Promatračica pjesama«. Pred nama su isječci iz njezina romanesknog teksta u nastajanju »Vrijeme crnog labuda«.